Valiokunnan lausunto TaVL 1/2019 vp– K 3/2019 vp

Talousvaliokunta

Hallituksen vuosikertomus 2018

Tarkastusvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen vuosikertomus 2018 (K 3/2019 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan lausunnon antamista varten tarkastusvaliokunnalle. Määräaika: 27.9.2019.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokuntien on huolehdittava eduskunnan lausumiin kohdistuvasta seurantatehtävästä hallituksen kertomusta käsiteltäessä (PeVM 1/2014 vp).

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota, että hallituksen vuosikertomuksesta puuttuu, edellisen vuoden kertomuksen tapaan, joitakin lausumia, ja pitää tärkeänä, että nämä tuodaan kuluvaa vuotta 2019 koskevassa kertomuksessa eduskunnan käsittelyyn muiden lausumien tavoin.

Energiamarkkinoiden manipulaatio. Talousvaliokunnan toimialan lausumista ensimmäinen koskee energiamarkkinoiden manipulaatiota koskevia rangaistussäännöksiä (HE 50/2014 vp — EV 75/2014 vp). Hallituksen vuosikertomuksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriön ja oikeusministeriön välillä on aloitettu näiden säännösten muuttamiseen tähtäävät keskustelut.

Talousvaliokunta ehdottaa lausuman jätettäväksi edelleen voimaan.

Hankintalainsäädäntö. Eduskunta on edellyttänyt (HE 108/2016 vp — EV 239/2016 vp), että valtioneuvosto varmistaa julkisyhteisöjen omistuksessa tai määräysvallassa olevien sidosyksiköiden mahdollisuudet täyttää velvoitteensa hankintalainsäädännön tavoitteiden mukaisella tavalla.

Vuoden 2019 alussa voimaantulleella jätelain muutoksella (445/2018) pyritään varmistamaan, että julkisyhteisöjen määräysvallassa olevilla sidosyksiköillä on mahdollisuudet täyttää velvoitteensa hankintalainsäädännön edellyttämällä tavalla. Vuoteen 2029 ulottuvalla ulosmyynnin viiden prosentin myyntirajan siirtymäajalla varmistetaan, että tarvittavat sopeuttamistoimet voidaan tehdä hallitusti jätehuollon toimintavarmuus turvaten.

Valmis
5.1

Talousvaliokunta ehdottaa näin ollen lausuman poistamista.

Eduskunta on lisäksi edellyttänyt, että valtioneuvosto ryhtyy tarvittaessa toimialakohtaisiin lainsäädäntöä täsmentäviin toimiin pitäen erityisesti silmällä jätetoimialan ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden toimintaedellytyksiä.

Talousvaliokunta ehdottaa lausuman jätettäväksi edelleen voimaan.

Eduskunta on edellyttänyt myös, että hallitus huomioi sosiaali- ja terveyspalvelujen lainsäädännössä vammaisten ja vanhusten asumispalvelujen järjestämisen inhimillisellä ja asiakaslähtöisellä tavalla.

Talousvaliokunta ehdottaa lausuman jätettäväksi edelleen voimaan.

Energia- ja ilmastostrategia. Eduskunta on edellyttänyt (VNS 7/2016 vp — EK 12/2017 vp), että valtioneuvosto ryhtyy toimenpiteisiin erityisesti sahateollisuuden sivutuotteiden käyttöön saamiseksi ja tasavertaisen kilpailuaseman varmistamiseksi.

Sivutuotteiden — erityisesti purun ja kuoren — kilpailukykyyn vaikuttavat oleellisesti kilpailevien polttoaineiden (etenkin metsähake ja turve) kustannukset. Turpeen vero nousi vuoden 2019 alusta alkaen 1,9 eurosta 3 euroon per megawattitunti. Veronnosto myös alentaa tukea metsähakkeesta tuotetulle sähkölle. Lisäksi päästöoikeuden hinta on kohonnut vuoden 2018 aikana. Turpeen veron noustessa metsähakkeen tuki laskee edelleen, mikäli päästöoikeuden hinta pysyy korkealla.

Edelläkuvattujen seikkojen yhteisvaikutuksena sahateollisuuden sivutuotteiden kilpailukyky on oleellisesti parantunut, minkä vuoksi talousvaliokunta esittää tämän lausuman poistamista.

Eduskunta on edellyttänyt (VNS 7/2016 vp — EK 12/2017 vp), että valtioneuvosto selvittää energia- ja ilmastostrategian toimeenpanoa erityisesti viennin ja kansainvälisen arvonlisäyksen näkökulmasta.

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on valtuudet myöntää energiatukea puhtaille ja tehokkaille energiaratkaisuille. Lisäksi käynnissä on erilaisia älykkään energian hankkeita, joilla edistetään vientiin tähtääviä innovaatioita ja autetaan yrityksiä kansainvälistymään.

Talousvaliokunta katsoo, että näillä toimilla luodaan ekosysteemejä ja kehittämisalustoja, joissa voidaan kokeilla vientiin soveltuvia energiajärjestelmiä sekä niiden tarvitsemia laitteita ja palveluja. Älyverkoilla pyritään luomaan houkutteleva liiketoimintaympäristö sekä tuomaan kustannustehokkaita keinoja hallita sähkön siirtoa ja jakelua ja parantaa toimitusvarmuutta. Työ- ja elinkeinoministeriön ja Business Finlandin yhteisen työryhmän tehtävänä on esittää konkreettisia toimia, joilla älyverkot voivat palvella asiakkaiden mahdollisuuksia osallistua sähkömarkkinoille ja edistää toimitusvarmuutta.

Eduskunta on edellyttänyt vielä (VNS 7/2016 vp — EK 12/2017 vp), että valtioneuvosto käynnistää toimet liikenteen sähköistymiseen valmistautumiseksi ja tämän kehityksen vaikutusten arvioimiseksi biotalouden ja sähkömarkkinoiden kannalta.

Vuoden 2018 alusta otettiin käyttöön määräaikainen romutuspalkkio, sähköautojen hankintatuki sekä kaasu- ja etanoliautojen konversiotuki. Sähköautojen lataus- ja biokaasun jakeluverkon rakentamista sekä taajamalogistiikan sähköistämistä tuetaan vuosina 2018—2021 4,5 miljoonalla eurolla vuosittain.

Talousvaliokunta pitää selvitettynä, että valtioneuvoston piirissä on toteutettu lukuisia selvityksiä ja hankkeita, joiden puitteissa on selvitetty päästöjen vähentämisen pullonkauloja sekä teknisiä ja taloudellisia reunaehtoja tavoitteiden saavuttamiselle, mukaan lukien liikenteen uusien energianlähteiden jakeluverkostojen kehittämisen tukimahdollisuudet. Valiokunta toteaa näin ollen edellyttämiensä selvitysten ja vaikutusten arvioinnin tullen tehdyksi varsin kattavasti, mutta pitää tärkeänä, että eri selvitykset erityisesti liikenteen sähköistymisen edistämisestä konkretisoituvat sääntelyn tai kannustimien muodossa, EU-sääntelyn muodostamat reunaehdot huomioon ottaen, ja ehdottaa lausumien jättämistä edelleen voimaan.

Kaivoslaki. Eduskunta on edellyttänyt (HE 10/2017 vp — EV 31/2017 vp), että valtioneuvosto ryhtyy valmistelemaan kaivoslainsäädäntöön muutoksia, joilla siirretään voimassa olevan kaivoslain 34 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaiset lupahakemuksen liitteet 32 §:n sääntelyn piiristä siten, että etuoikeus malminetsintälupaan, kullanhuuhdontalupaan tai kaivoslupaan voisi syntyä ilman, että lupahakemus sisältäisi edellä mainittuja liitteitä. Talousvaliokunta toteaa tämän tavoitteen tulleen täytetyksi lailla 578/2019.

Talousvaliokunta ehdottaa lausuman poistettavaksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Talousvaliokunta esittää,

että tarkastusvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto TaVL 1/2019 vp

Helsingissä 5.9.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juhana Vartiainen kok
varapuheenjohtaja Arto Pirttilahti kesk
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Eeva Kalli kesk
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Kristiina Salonen sd
jäsen Janne Sankelo kok
jäsen Hussein al-Taee sd
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väätäinen sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Heikki Vestman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller